

Ček

Karel Hynek Mácha: Máj

1

Byl pozdní večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas.
Hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
O lásce šeptal tichý mech;
květoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v křovích stinných
zvučelo temně tajný bol,
břeh je objímal kol a kol;
a slunce jasná světů jiných
bloudila blankytnými pásky,
planoucí tam co slzy lásky.

I světy jich v oblohu skvoucí
co ve chrám věčné lásky vzešly;
až se – milostí k sobě vroucí
změnivše se v jiskry hasnoucí –
bloudící co milenci sešly.
Ouplné lůny krásná tvář –
tak bledě jasná, jasně bledá,
jak milence milenka hledá –
ve růžovou vzplanula zář;
na vodách obrazy své zřela
a sama k sobě láskou mřela.
Dál blyštil bledý dvorů stín,
jenž k sobě šly vždy blíž a blíž,
jak v objetí by níž a níž
se vinuly v soumraku klín,
až posléze šerem v jedno splynou.
S nimi se stromy k stromům vinou. –
Nejzáze stíní šero hor,
tam bříza k boru, k bříze bor
se kloní. Vlna za vlnou
potokem spěchá. Vře plnou –
v čas lásky – láskou každý tvor.

Za růžového večera
pod dubem sličná děva sedí,
se skály v břehu jezera
daleko přes jezero hledí.
To se jí modro k nohoum vine,
dále zeleně zakvítá,
vždy zeleněji prosvítá,
až v dálce v bledé jasno splyne.
Po širošířé hladině

Karel Hynek Mácha: May

1

Late evening, on the first of May –
The twilit May – the time of love.
Meltingly called the turtle-dove,
Where rich and sweet pinewoods lay.
Whispered of love the mosses frail,
The flowering tree as sweetly lied,
The rose's fragrant sigh replied
To love-songs of the nightingale.
In shadowy woods the burnished lake
Darkly complained a secret pain,
By circling shores embraced again;
And heaven's clear sun leaned down to take
A road astray in azure deeps,
Like burning tears the lover weeps.

A haze of stars in heaven hovers –
That church of endless love's communion –
Each jewel blanches and recovers
As blanch and burn long-parted lovers
In the high rapture of reunion.
How clear, to her full beauty grown,
How pale, how clear, the moon above,
Like maiden seeking for her love,
A rosy halo round her thrown!
Her mirrored image she espied,
And of self-love, beholding, died.
Forth from the farms pale shadows strayed,
Lengthening longing to their kind,
Till they embraced, and close entwined,
Coiled low into the lap of shade,
Grown all one twilight unity.
Tree in the shadows writhes to tree.
In the far mountains' dark confine
Pine leans to birch and birch to pine.
Wave baunting wave the streamlets move.
For love's sake – in the time of love –
Anguished goes every living thing.

A fair girl at the rim of land
Watches the evening's rosy phases;
Under the oak-tree by the strand
Far out across the lakes she gazes.
Blue to her feet it coils and glimmers,
And green beyond, and greener, sleeps,
Till in the distances and deeps
In clear, pale light all melts and shimmers.
Over the wide and watery plain

umdlelý dívka zrak upírá;
po širošířé hladině
nic mimo promyk hvězd nezírá;
Dívčina krásná, anjel padlý,
co amarant na jaro svadlý,
v ubledlých lících krásy spějí.
Hodina jenž jí všecko vzala,
ta v usta, zraky, čelo její
půvabný žal i smutek psala. –

Tak zašel dnes dvacátý den,
v krajinu tichou kráčí sen.
Poslední požár kvapně hasne,
i nebe, jenž se růžojasně
nad modrými horami míhá.
„On nejde – již se nevrátí! –
Svedenou žel tu zachvátí!“
Hluboký vzdech jí ňadra zdvíhá,
bolestný srdcem bije cit,
a u tajemné vod stonání
mísí se dívky pláč a lkání.
V slzích se zhlíží hvězdný svit,
jenž po lících co jiskry plynou.
Vřelé ty jiskry tváře chladné
co padající hvězdy hynou;
kam zapadnou, tam květ uvadne.

Viz, mihla se u skály kraje;
daleko přes ní nahnuté
větýrek bílým šatem vlaje.
Oko má v dálku napnuté. –
Teď slzy rychle utírá,
rukou si zraky zastírá
upírajíc je v dálné kraje,
kde jezero se v hory kloní,
po vlnách jiskra jiskru honí,
po vodě hvězda s hvězdou hraje.

Jak holoubátko sněhobílé
pod černým mračnem přelétá,
lilie vodní zakvétá
nad temné modro; tak se číle –
kde jezero se v hory níží –
po temných vlnách cosi blíží,
rychle se blíží. Malá chvíle,
a již co čápa vážný let,
ne již holoubě či lilie květ,
bílá se plachta větrem houpá.
Štíhlé se veslo v modru koupá,
a dlouhé pruhy kolem tvoří.
Těm zlaté růže, jenž při doubí
tam na horách po nebi hoří,

The girl has fixed her weary gaze;
Over the wide and watery plain
Only the glint of starlight plays.
A lovely girl, an angel ravaged,
A bud that April winds have savaged,
In her pale cheeks doomed beauty hastens.
One hour has swallowed up her morrow,
One hour her promise chills and chastens,
Marries her May to grief and sorrow.

Of twenty days the last has died;
Still dreams the quiet countryside.
The last light hastens to its close,
And heaven, like a great, clear rose,
Over the deep blue mountains flushes.
“He comes not! Ah, such anguish takes me!
Another spoiled, and he forsakes me!”
A heavy sigh her sad voice bushes,
Her aching heart burns in her breast,
And with the water's plaint unsleeping
Mingles the note of bitter weeping.
Snared in her tears the stars find rest,
Down her pale cheeks like bright sparks flowing
Till like quenched stars they burn to shades there,
On her cold countenance briefly glowing.
And where they fall, the blossom fades there.

At the rock's rim she glimmers whitely;
A silken standard flies her gown,
In evening zephyrs fluttering lightly.
Her eyes on distance fix and frown –
In haste she dries her blinding tears,
Beneath her shading hand she peers,
And on the distant shore she fastens,
Where in the hills the lake creeps hiding;
Over the waves live sparks go gliding,
Star after watery starlet hastens.

Even as snow-white virgin doves
Against dark wastes of cloud in flight,
On water-lily flowering white
On deepest blue – so something moves –
Where in the hills the lake creeps hiding –
Over the dark waves nearer gliding,
Nearer in haste. A moment proves
Now as the stork's grave flight it looms,
No dove so flies nor lily blooms,
But a white sail rocked by hasting breezes.
A slender oar the blue wave teases,
With flaming furrows the surface bazing.
The golden rose of heaven's hold,
High in the mountain oakwoods blazing,

růžovým zlatem čela broubí.
„Rychlý to člunek! blíž a blíže!
To on, to on! Ty péra, kvítí,
klobouk, oko, jenž pod ním svítí,
ten plášť!“ Již člun pod skalou víže.

Vzhůru po skále lehký krok
uzounkou stezkou plavce vede.
Dívce se zardí tváře bledé
za dub je skryta. – Vstříc mu běží,
zaplesá – běží – dlouhý skok –
již plavci, již na prsou leží –
„Ha! Běda mi!“ Vtom lůny zář
jí známou osvítila tvář;
hrůzou se krev jí v žilách staví.
„Kde Vilém můj?“

„Viz,“ plavec k ní
tichými slovy šepce praví:
„Tam při jezeru vížka ční
nad stromů noc; její bílý stín
hlubokoť stopen v jezera klín;
však hlouběji ještě u vodu vryt
je z mala okénka lampy svít;
tam Vilém myšlenkou se baví,
že příští den jej žití zbaví.
On hanu svou, on tvoji vinu
se dozvěděl; on svůdce tvého
vraždě zavraždil otce svého.
Msta v patách kráčí jeho činu. –
Hanebně zemře. – Poklid mu dán,
až tváře, jenž co růže květou,
zbledlé nad kolem obdrží stán,
až štíhlé oudy v kolo vpletou.
Tak skoná strašný lesů pán! –
Za hanbu jeho, za vinu svou
měj hanu světa, měj kletbu mou!“

Obrátí se. – Utichl hlas –
Po skále slezl za krátký čas,
při skále člun svůj najde.
Ten rychle letí, co čápa let,
menší a menší, až co lílie květ
mezi horami po vodě zajde.

Tiché jsou vlny, temný vod klín,
vše lazurným se pláštěm krylo;
nad vodou se bílých skví šatů stín,
a krajina kolem šepce: „Jarmilo!“
V hlubinách vody: „Jarmilo! Jarmilo!“

Gilds the ripples with rosy gold.
“Swift little boat! Near, nearer bounding!
'Tis be! 'Tis be! Those plumes bright beaming,
The hat, the eyes beneath it gleaming –
His cloak – ” The boat in the beach is grounding.

Over the rocks his light step rings,
By a known path he climbs and closes.
The girl's pale face flowers into roses;
From the tree's shade in wild hope flying
She runs, high-calling, runs and springs,
And on the rower's breast she's lying-
“Alas, my heart!: The moonlight shows
In its full flood a face she knows.
Her pounding blood to terror knells her.
Where is Vilem?”

“See, by the lake, ”
In low grim tone the boatman tells her,
“Above the night the forests make
Rises a tower, its image white
Deep in the lake's heart drowned from sight;
But deeper, see, at the water's rim,
From a little window a lantern's gleam;
This night to vigil Vilem is giving:
Tomorrow sets him free from living.
His heavy guilt and yours he carries:
Deep your seducer's blood has stained him,
That stroke a parricide arraigned him.
Still, still revenge the avenger barriers!
A felon's death! Peace to him bring,
Lord, when that face, the rose outshining,
In its high place stands withering,
And in the wheel his limbs are twining!
So dies the dreaded Forest King!
Bear for his guilt, and your own shame,
My bitter curse, and the world's blame!”

He turns. His voice to silence falls;
Down he climbs through the rocky walls,
Outward his boat goes gliding.
Swift as the stork's flight, beating fast,
Dwindling, dwindling, a lily at last,
Over the lake in the mountains hiding.

Hushed are the waters, dark, forlorn,
In deep dusk all things crouch to cover.
A white dress gleams on the waves that mourn
Over her: “Jarmila!” like a lover,
And the woods sigh: “Jarmila!” over and over.

Je pozdní večer první máj –
večerní máj – je lásky čas.
Zve k lásky hrám hrdliččin hlas:
„Jarmilo! Jarmilo!! Jarmilo!!!“

2

Klesla hvězda s nebes výše,
mrtvá hvězda siný svit;
padá v neskončené říše
padá věčně v věčný byt.
Její pláč zní z hrobu všeho,
strašný jekot, hrůzný kvíl.
„Kdy dopadne konce svého?“
Nikdy – nikde – žádný cíl.
Kol bílé věže větry hrají,
při níž si vlnky šepotají.
Na bílé zdě stříbrnou zář
rozlila bledá lůny tvář;
však hluboko u věži je temno pouhé;
neb jasna měsíce světlá moc
uzounkým oknem u sklepení dlouhé
proletši se změní v pološerou noc.
Sloup sloupu kolem rameno si podává
temnotou noční. Z venku větru vání
přelétá zvrážděných věžňů co lkání,
vlasami vězně pohrává.
Ten na kamenný složen stůl
hlavu o ruce opírá;
polou sedě a kleče půl
v hloub myšlenek se zabírá.
Po měsíce tváří jak mračna jdou,
zahalil věžeň v ně duši svou;
myšlenka myšlenkou umírá.

„Hluboká noc! ty rouškou svou
teď přikrýváš dědinu mou,
a ona truchlí pro mě! –
Že truchlí? – pro mě? pouhý sen!
Ta dávno neví o mně.
Sotvaže zítra jasný den
nad její lesy vstane,
já hanebně jsem odpraven,
a ona – jak v můj první den –
vesele, jasně vzplane.“

Late evening, on the first of May –
The twilit May-the time of love.
To dalliance woos the turtle-dove:
“Jarmila! Jarmila!! Jarmila!!!”

2

Out of heaven a star falls questing,
Dying through the wastes of space,
Endlessly it falls unresting
Through its endless resting-place;
From the unbounded grave wild crying
Beats at heaven with bitter breath.
“Is there then no end of dying?”
Nowhere – never an end of death.
Around the white tower breezes shiver,
Beneath, the whispering wavelets quiver.
On the blanched walls in silver glance
The argent moon sheds radiance.
But deep within the tower is darkness only,
For the clear moon's pale wealth of light
Through narrow window into the cell gropes lonely,
And dims into the assault of night.
Column by column the sombre vault's recesses
Melt into darkness. The entering wind sighing
Circles the cell like murdered felons crying,
And stirs the prisoner's tresses.
Beside a table hewn of stone,
His head upon his hands inclining
Half-sits, half-kneels this wretched one,
To deeps of thought his soul resigning.
As clouds the moon's face veil and cover,
He draws their web his spirit over;
Thought into thought flows undesigning.

“Deep night, now in your veiling hold
My native village you enfold,
And friends weep for my end there.
Weep? – and for me? A dream outworn!
Long since I have no friend there.
The first gleam of tommorow's morn
Over her forest breaking,
Will send me to my death forlorn,
And gild, as when her child was born,
Her merry, mild awaking.”

Umlknul; po sklepení jen,
jenž nad sloupy se zdvíhá,
dál, dál se hlas rozlívá;
až – jakby hrůzou přimrazen –
na konci síně dlouhé
usne v temnotě pouhé.

Hluboké ticho té temnosti
zpět vábí časy pominulé,
a vězeň ve svých snách dny mladosti
zas žije dávno uplynulé.
To vzpomnění mladistvých let
mladistvé sny vábilo zpět;
a vězně oko slzy lilo,
srdce se v citech potopilo; –
marná to touha v zašlý svět.

Kde za jezerem hora horu
v západní stíhá kraje,
tam – zdá se mu – si v temném boru
posledně dnes co dítko hraje.
Od svého otce v svět vyhnán,
v loupežnickém tam roste sboru.
Později vůdcem spolku zván,
dovede činy neslýchané,
všude jest jméno jeho znané,
každému: „Strašný lesů pán!“
Až poslez láska k růži svadlé
nejvejš roznítí pomstu jeho,
a poznav svůdce dívky padlé
zavraždí otce neznaného.
Protož jest u vězení dán;
a kolem má být odpraven
již zítra strašný lesů pán,
jak první z hor vyvstane den.

Ted' na kamenný složen stůl
hlavu o ruce opírá,
polou sedě a kleče půl
v hloub myšlenek se zabírá;
po měsíce tváří jak mračna jdou,
zahalil vězeň v ně duši svou,
myšlenka myšlenkou umírá.

„Sok – otec můj! Vrah – jeho syn,
on svůdce dívky mojím! –
Neznámý mně. – Strašný můj čin
pronesl pomstu dvojím.
Proč rukou jeho vyvržen
stal jsem se hrůzou lesů?
Čí vinu příští pomstí den?
Čí vinou kletbu nesu?

Silent he falls; but through the night,
About the high vault flying,
Far, far his voice goes sighing,
Till as with horror frozen in flight
At the cell's end it chills there,
And into darkness stills there.

The silence in the darkness grieving
Calls back to heart the days departed;
Again in waking dreams he's living
The long-lost life of a boy light-hearted.
Remembrance of green years and kind
Brings back a young man's dreams to mind;
The prisoner's eyes with tears are flowing,
And in his heart a great pain growing –
A lost world how shall the seeker find?

Mountain on mountain westward presses
Beyond the lake high-piled
And there in the pinewoods' sweet recesses,
He dreams himself once more a child.
Early thrust from his father's care,
Bred up by brigands in strifes and stresses,
Last to their leader fallen heir,
Gallant and daring they acclaim him.
Known to all men, thus all men name him,
Lord of the Woods, a name of fear.
Till the love of a broken rose inflames him;
His hand, to bitter vengeance straying,
Seeks the seducer, strikes him, claims him,
His stranger father strangely slaying.
Wherefore a prisoner he lies,
Doomed to the wheel's embrace that kills;
Lord of the Woods, at dawn he dies,
At the first kindling of the hills.

Now at a table hewn of stone,
His head upon his hands reposing,
Half-sits, half-kneels this wretched one,
The abyss of thought his soul enclosing:
As clouds the moon's face veil and cover,
He draws their web his spirit over,
Thought evermore new thought disclosing.

“He, sire and foe!-I, death and seed!
And he my love's betrayer!
I knew him not! My fearful deed
recoiled and slew the slayer.
Why was I banished from his sight
The lawless woods to barry?
Whose crime does the dawn's death requite?
Whose guilt is this I carry?

Ne vinou svou! – V života sen
byl jsem já snad jen vyváben,
bych ztrestal jeho vinu?
A jestliže jsem vůli svou
nejednal tak, proč smrtí zlou
časně i věčně hynu? –
Časně i věčně? – věčně – čas –“
Hrůzou umírá vězně hlas
obražený od temných stěn;
hluboké noci němý stín
daleké kobky zajme klín,
a paměť vězně nový sen.

„Ach – ona, ona! Anjel můj!
Proč klesla dřív, než jsem ji znal?
Proč otec můj? – Proč svůdce tvůj?
Má kletba –“ Léč hluboký žal
umoří slova. Kvapně vstal;
nocí řinčí řetězů hřmot
a z mala okna vězně zrak
zalétá ven za hluky vod. –
Ouplný měsíc přikryl mrak,
než nade temný horní stín
vychází hvězdy v noci klín;
i po jezeru hvězdný svit,
co ztracené světlo se míhá.
Zrak vězně tyto jiskry stíhá,
a v srdce bolný vodí cit.
„Jak krásná! noc! Jak krásný svět!
Jak světlo – stín se střídá!
Ach – zítra již můj mrtvý hled
nic více neuhlídá!
A jako venku šedý mrak
dál – dál se rozestírá:
tak – “ Sklesl vězeň, sklesl zrak,
řetězů řinčí hřmot, a pak
u tichu vše umírá.

Již od hor k horám mraku stín –
ohromna ptáka peruť dlouhá –
daleké noci přikryl klín,
a šírou dálkou tma je pouhá.
Slyš! za horami sladký hlas
pronikl nocí temnou,
lesní to trouba v noční čas
uvádí hudbu jemnou.
Vše uspal tento sladký zvuk,
i noční dálka dřímá.
Vězeň zapomněl vlastních muk,
tak hudba ucho jímá.
„Jak milý život sladký hlas
v krajinu noční vdechne;

Not mine! ab, surely I was bent
A mute, unwitting instrument
God's judgment to deliver.
Not mine the deed! Why, then, ah, why
Out to this hideous death go I
So soon-and, ah, for ever?
Soon, and for ever! Endless – death – ”
For horror fails the prisoner's breath,
Echoing from the dungeon wall;
The voiceless shadow of the night
In iron grip shuts sound and sight.
A new dream holds his mind in thrall.

“Ah, she, my saint, my rose embowered!
Why lost ere ever she was found?
Why at my father's hands deflowered?
Accursed ! – ” Deep anguish drowned
The struggling words. With sudden sound
Of clamorous chains he springs upright,
And from the little window strains
Over the waves his tortured sight.
Cloud veils the moon, and shadow reigns
Over the earth, but no shade mars
The zenith glittering with stars;
With points of fire the lake they stain,
That flash and fade in waters hollow.
Their glimmering flight his fixed eyes follow,
And all his heart is wrenched with pain.
“How fair the world! How rich the night!
Silver and shade agreeing!
Ah, tomorrow shuts my dying sight
On all the bliss of seeing!
And as grey cloud across the skies
Far, far and wide goes flying,
So – ” Down he sinks, his hungering eyes
Torn from the scene, his chains' harsh cries
Soon into silence dying.

A monstrous bird's extended wing,
From peak to peak the cloud is driven,
Under one vast pall gathering
In blackest marriage earth and heaven.
Hark! from the high hills lost to sight
A poignant voice is trilling,
A forest piper of the night,
The song of heaven distilling.
To all things which bave wakeful lain
It charms down sleep's completeness;
The prisoner in his mortal pain
Finds Lethe in its sweetness.
“How beautiful, dear voice, the song
On the night's breast you're flinging!

než zítřejší – ach – mine čas,
tu ucho mé ach nikdy zas
těch zvuků nedoslechne!“
Zpět sklesne vězeň – řetěz hluk
kobkou se rozestírá; –
hluboké ticho. – V hloubi muk
se opět srdce svírá,
a dálné trouby sladký zvuk
co jemný pláč umírá. –
„Budoucí čas?! – Zítřejší den?! –
Co přes něj dál, pouhý to sen,
či spaní je bez snění?
Snad spaní je i život ten,
jenž žiji teď; a příští den
jen v jiný sen je změní?
Či po čem tady toužil jsem,
a co neměla šírá zem,
zítřejší den mi zjeví?
Kdo ví? – Ach žádný neví.“ –

A opět mlčí. Tichá noc
kol kolem vše přikrývá.
Zhasla měsíce světlá moc,
i hvězdný svit, a kol a kol
je pouhé temno, širý dol
co hrob daleký zívá.
Umlkl vítr, vody hluk,
usnul i líbý trouby zvuk,
a u vězení síni dlouhé
je mrtvé ticho, temno pouhé.
„Hluboká noc – temná je noc! –
Temnější mně nastává –
Pryč, myšlenko!“ – A citu moc
myšlenku překonává.

Hluboké ticho. – Z mokrých stěn
kapka za kapkou splyne,
a jejich pádu dutý hlas
dalekou kobkou rozložen,
jako by noční měřil čas,
zní – hyne – zní a hyne –
zní – hyne – zní a hyne zas.

„Jak dlouhá noc – jak dlouhá noc –
však delší mně nastává. –
Pryč, myšlenko!“ – A hrůzy moc
myšlenku překonává. –
Hluboké ticho. – Kapky hlas
svým pádem opět měří čas.

But one more night-ah, God, not long!-
And deaf to your enchanted tongue,
No more I'll hear such singing.”
Again he sings-the clank of chains
Rings through the cell, despairing-
Deep silence. Once again the pains
Of death his heart are tearing,
And fading far the voice complains
An anguish beyond bearing.
“Time yet to come? Tomorrow's day?
Still, still some dream will time repay,
Or sleep too deep for dreaming?
Perhaps this life which here I live
Is but a sleep, and dawn will give
Only another seeming?
Or that best rose, long longed-for here,
That fruit the wide earth did not bear,
Will dawn and death disclose?
Who knows? – Ah, no one knows!”

Silence again. The hush of night
On all the earth is draped there.
Quenched is the moon's benignant light,
Quenched are the stars, and all around
Is purest darkness, black, profound,
As if the grave's mouth gaped there.
No winds blow more, nor waves complain,
Nor even the far, sweet pipe of pain,
And in the bosom in the cell
Dead silence, utter darkness dwell.
“How deep the night-how dark the night!
On me a darker closes –
Away, thought!” Panic shuts from sight
The grave his thought discloses.

Deep silence. From the streaming wall
Flows down a small, slow river,
And echoing drops the silence fret;
Through the long cell their hollow fall,
Measuring night's moments of regret,
Chimes – ceases – chimes and ceases ever,
Chimes – ceases – chimes and ceases yet.

“How long the night – how long the night!
On me a longer closes –
Away, thought!” Horror shuts from sight
The grave his thought discloses.
Deep silence. Once again the chime
Of slow drops falling metes out time.

„Temnější noc! – Zde v noční klín
ba lůny zář, ba hvězdný kmit
se vloudí – tam – jen pustý stín,
tam žádný – žádný – žádný svit,
pouhá jen tma přebývá.
Tam všecko jedno, žádný díl –
vše bez konce – tam není chvíl,
nemine noc, nevstane den,
tam času neubývá. –
Tam žádný – žádný – žádný cíl –
bez konce dál – bez konce jen
se na mne věčnost dívá.
Tam prázdno pouhé – nade mnou,
a kolem mne i pode mnou
pouhé tam prázdno zívá. –
Bez konce ticho – žádný hlas –
bez konce místo – noc – i čas –
to smrtelný je mysle sen,
toť, co se ‚nic‘ nazývá.
A než se příští skončí den,
v to pusté nic jsem uveden. –“
Vězeň i hlas omdlívá.

A lehounce si vlnky hrají
jezerní dálkou pode věží,
s nimi si vlnky šepotají,
vězně uspávati se zdají,
jenž v hlubokých mrákotách leží.

Strážného vzbudil strašný hřmot,
jejž řetězů činí padání;
se světlem vstoupil. – Lehký chod
nevzbudil vězně z strašných zdání.
Od sloupu k sloupu lampy svit
dlouhou zalétá síní,
vždy bledší – bledší její kmit,
až vzadu zmizí její moc,
a pustopustá temná noc
ostatní díl zastíní.
Leč nepohnutý vězně zrak –
jak by jej ještě halil mrak –
zdá se, že nic nezírá;
ač strážce lampy rudá zář
ubledlou mu polila tvář,
a tma již prchla čírá.
On za kamenný složen stůl
hlavu o ruce opírá,
polou sedě a kleče půl
znovu v mdlobách umírá;
a jeví hlasu šepot mdlý,
že trapnýť jeho sen i zlý.

“A darker night! Here in the womb
Of veriest midnight shines some beam
Of moon or star – there – hideous gloom,
There never – never – never a gleam,
Only the dark for ever.
All's one there, without part-they send
no hours, no moments to befriend,
Night fails not, never dawns the day,
For there time passes never.
There never – never – never an end!
From death that passes not away
Who shall my soul deliver?
“There utter emptiness, beneath,
Around, above, the void of death,
Quenching all live's endeavour.
Unending silence – never a sound –
Unending space, night, time, surround
The dead mind dreaming on decay –
Mere nothingness – for ever!
And I to nothing – but one more day,
And I to nothing am cast away – ”
He faints, he falls aquiver.

Lightly the waves at play come springing
Under the tower, their small spray flying,
Ever a gentle murmur bringing,
A cradle-song for captive singing,
Who in a deep half-death is lying.

The fearful clash of chains awakes
The guard, who with his lamp comes hastening;
So light a step, it scarcely breaks
The prisoner's trance of dread unresting.
Pillar to pillar the lantern bright
Puts forth its little gleaming:
Still paler, paler grows its light,
Till fails at last the exhausted spark,
And absolute and moveless dark
On all beyond lies dreaming.
But still the prisoner's eyes, adaze
As if night shrouded still their gaze,
Strain forward, nothing seeing,
Although the lantern's reddening ray
Lights his wan face, and drives away
The timid shadows fleeing.
Beside the table hewn of stone,
His head upon his hands inclining,
Half-sits, half-kneels the wretched one,
To sick despair his soul resigning;
And the faint whispering of his breath
Tells forth tormenting dreams of death.

„Duch můj – duch můj – a duše má!“
Tak slova mu jednotlivá
ze sevřených ust plynou.
Než však dostihne ucho hlas,
tu slova strašná ničím zas –
jakž byla vyšla – hynou.

Přistoupí strážce, a lampy zář
před samou vězně vstoupí tvář.
Obličej vězně – strašný zjev –
oko spočívá nehnuté
jak v neskončenost napnuté, –
po tváři slzy – pot a krev;
v ustech spí šepot – tichý zpěv.

Tu k ustům vězně ucho své
přiklonil strážce bázlivě;
a jak by lehký větřík vál,
vézeň svou pověst šepce dál.
A strážný vždy se níž a níž
ku vězni kloní – blíž a blíž,
až ucho s usty vězně spojí.
ten šepce tíše – tíš a tíš,
až zmlkne – jak by pevně spal.

Leč strážný nepohnutě stojí,
po tváři se mu slzy rojí,
ve srdci jeho strašný žal. –
Dlouho tak stojí přimrazen,
až sebrav sílu kvapně vstal,
a rychlým krokem spěchá ven.
On sice – dokud ještě žil –
co slyšel, nikdy nezjevil,
než navždy bledé jeho líce
neusmály se nikdy více.

Za strážným opět temný stín
zahalil dlouhé síně klín;
hlubokou nocí kapky hlas
svým pádem opět měřil čas.

A vězeň na kamenný stůl
složený – klečí – sedí půl.
Obličej jeho – strašný zjev –
oko spočívá nehnuté,
jak v neskončenost napnuté,
po tváři slzy – pot – a krev.

A ustavičně kapky hlas
svým pádem dále měří čas.
A kapky – vod i větrů zpěv
věžňovi blízky hlásá skon,

“Alas, my soul-Alas, my love-”
Single and slow the sad words move
Out of his shut lips sighing.
Scarcely they reach the straining ear
When, newly born in pain and fear,
Already they are dying.

The gaoler's light before him goes,
And on the prisoner's face it glows.
The prisoner's face – ah, dread and pain! –
His fixed eyes glare in wild distress
After an end of endlessness,
Tears, sweat and blood his pallor stain,
For speech his lips contend in vain.

The frightened gaoler stoops to snare
The thread of utterance from the air,
Lighter than lightest breeze he hears
The prisoner's tale of blood and tears.
Lower he leans, and closer yet
To the wan mouth his ear is set,
Hard on the labouring lips now leaning,
Till fainting, fainting, they forget
Speech, as if sleep came unawares.

Still stands the guard in dreadful dreaming,
Like bees in swarm his tears come teeming,
Sorrow his heart within him sears.
Long he stands frozen there aghast,
Till thrusting off his helpless fears,
Out of the cell he flies in haste.
Long as he lived, he told no word
Of what his ears this night had heard:
Rather his whole life through thereafter
His pale lips said farewell to laughter.

The guard is fled, fast-closed the door.
Deep darkness shrouds the cell once more;
And through the night once more the chime
Of slow drops falling metes out time.

Beside the table hewn of stone
Half-sits, half-kneels Vilem alone;
His face a sight for fear and pain,
With fixed eyes staring in distress
After an end of endlessness –
Tears, sweat and blood his pallor stain.

Incessantly the watery chime
Of slow drops falling metes out time,
And wind and waves as one complain;
To Vilem's ear of death they tell.

jenž myšlenkami omdlívá. –
Z dálky se sova ozývá,
a nad ním půlnoc bije zvon.

He faints beneath the thought appalling.
Far through the night an owl is calling,
And louder beats the midnight bell.

Intermezzo I

Intermezzo I

Půlnoc

Midnight

(krajina)

(a lonely place in the countryside)

V rozlehlých rovinách spí bledé lůny
svít,
kolem hor temno je, v jezeru hvězdný
kmit,
nad jezerem pahorek stojí.
Na něm se sloup, s tím kolo zdvíhá,
nad tím se bílá lebka míhá,
kol kola duchů dav se rojí;
hrůzných to postav sbor se stíhá.

In the wide plains sleeps sound the pale moon's argent
light,
Darkness is on the hills, the lake with stars is bright.
A hillock by the lake-shore rises,
A stake thereon, a wheel raised lightly,
Whereon a bleached skull glistens whitely,
While ghostly rout a dance devises,
About the high wheel revelling rightly.

Sbor duchů

Chorus of Phantoms

„V půlnočních ticho je dobách;
světýlka bloudí po hrobách,
a jejich modrá mrtvá zář
svítí v dnes pohřbeného tvář,
jenž na stráži – co druzí spí –
o vlastní křížek opřený
poslední z pohřbených zde dlí.
V zenitu stojí šedý mrak
a na něm měsíc složený
v ztrhaný mrtvý strážce zrak,
i v pootevřené huby
přeskřípené svítí zuby.“

“Silent the midnight graveyard lies;
Through the graves the marshlight flies,
Its dead blue radiance lights the head
Of the newly-buried dead,
Who, while his fellows sleep, stands guard,
Last of the sepulchred, dead today,
Beside his own cross keeping ward.
A grey cloud in the zenith stays,
No moon beneath it but the ray
Of the dead man's glassy gaze,
And through half-open lips beneath
The glitter of his gnashing teeth.”

Jeden hlas

A Voice

„Teď pravý čas! – připravte stán –
neb zítra strašný lesů pán
mezi nás bude uveden.“

“This is the hour! The place prepare!
Lord of the Woods, the lord of fear,
Is one with us at dawn of day.”

Sbor duchů (sundává lebku)

Chorus of Phantoms (lifting down the skull)

„Z mrtvého kraje vystup ven,
nabudiž život – přijmi hlas,
buď mezi námi – vítej nám.
Dlouho jsi tady bydlil sám,

“From death's dim threshold come away,
Inherit life – a voice receive.
Be one among us, know us well,
No more be doomed alone to dwell.

jiný tvé místo zajme zas.“

Lebka (mezi nimi kolem se točíc)

„Jaké to oudů toužení,
chtí opět býti jedno jen.
Jaké to strašné hemžení,
můj nový sen. – Můj nový sen! –“

Jeden hlas

„Připraven jestiť jeho stán.
Až zítra půlnoc nastane,
vichr nás opět přivane.
Pak mu buď slavný pohřeb dán.“

Sbor duchů

„Připraven jestiť jeho stán.
Až zítra půlnoc nastane,
vichr nás opět přivane.
Pak mu buď slavný pohřeb dán.“

Jeden hlas

„Rozlehlým polem leť můj hlas;
pohřeb v půlnoční bude čas!
Co k pohřbu dá, každý mi zjev!“

Čekan s kolem

„Mrtvému rakví budu já.“

Žáby z bažiny

„My odbudem pohřební zpěv.“

Vichr po jezeru

„Pohřební hudbu vichr má.“

Měsíc v zenitu

„Já bílý přikrov tomu dám.“

Mlha po horách

„Já truchloroušky obstarám.“

Noc

Another must your place achieve.”

The Skull (joining in their dance)

“How my limbs long to join again
In one whole creature, only one!
What is this rout of terror and pain?
My newest dream – I still dream on!”

Voice

“His place of honour ready see!
When tomorrow's course is o'er
The storm shall bear us here once more.
Glorious may his burial be!”

Chorus of Phantoms

“His place of honour ready see!
When tomorrow's course is o'er
The storm shall bear us here once more.
Glorious may his burial be!”

Voice

Fly, voice, across the fields with power!
At midnight is the funeral hour.
His votive gift let each make known!

The Stake and Wheel

“I'll be the coffin to his repose.”

Frogs in the Marsh

“The burial anthem we'll intone.”

Storm over the Lake

“The gale funeral music knows.”

The Moon in the Zenith

“I'll cover him with snow-white pall.”

Mist on the Mountains

“With veils I'll drape his funeral.”

Night

„Já černá roucha doručím.“	“I'll give black weeds to mourn the dead.”
<i>Hory v kolo krajiny</i>	<i>The Hills Standing Round</i>
„Roucha i roušky dejte nám.“	“Give veils and garments to us all.”
<i>Padající rosa</i>	<i>The Falling Dew</i>
„A já vám slzy zapůjčím.“	“And I will give you tears to shed.”
<i>Suchopar</i>	<i>The Barren Soil</i>
„Pak já rozduji vonný dým.“	“I'll incense with sweet smoke his head.”
<i>Zapadající mračno</i>	<i>The Sinking Cloud</i>
„Já rakev deštěm pokropím.“	“With rain will I asperge his bed.”
<i>Padající květ</i>	<i>The Falling Blossom</i>
„Já k tomu věnce uviji.“	“I will weave garlands for his bier.”
<i>Lehké větry</i>	<i>Light Breezes</i>
„My na rakev je donesem.“	“We'll bear them to the coffin lightly.”
<i>Svatojánské mušky</i>	<i>St John's Fireflies</i>
„My drobné svíce ponese.“	“Our tiny candles shall burn up brightly.”
<i>Bouře z hluboka</i>	<i>Thunder out of the Depths</i>
„Já zvonů dutý vzbudím hlas.“	“I'll wake the great bell's hollow tone.”
<i>Krtek pod zemí</i>	<i>The Mole under the Earth</i>
„Já zatím hrob mu vyryji.“	“I'll dig his grave, I, lowly here.”
<i>Čas</i>	<i>Time</i>
„Náhrobkem já ho přikryji.“	“Over his bones a tomb I'll rear.”
<i>Přes měsíc letící hejno nočního ptactva</i>	<i>Flocks of Night-Birds Crossing the Moon</i>
„My na pohřební přijdem kvas.“	“We'll make the funeral feast our own.”
<i>Jeden hlas</i>	<i>Voice</i>
„Slavný mu pohřeb připraven. Ubledlý měsíc umírá, Jitřena brány otvírá,	“All honour to his grave we pay! The moon pales in the heaven's heart, The gates of morning draw apart –

již je den, již je den!“

Sbor duchů

„Již je den, již je den!“

(zmizí)

3

Nad temné hory různý den
vyvstav májový budí dol,
nad lesy ještě kol a kol –
lehká co mlha – bloudí sen.
Modravé páry z lesů temných
v růžové nebe vstupají,
i nad jezerem barev jemných
modré se mlhy houpají;
a v břehu jeho – v stínu hory –
i šířím dolem – dál a dál –
za lesy – všude bílé dvory
se skvějí; až – co mocný král,
ohromný jako noci stín
v růžový strmě nebes klín –
nejzáz vrchů nejvyšší stál.

Ledvaže však modré temeno hor
brunatné slunce rudě zasvitnulo,
tu náhle ze sna všecko procitnulo,
a vesel plesá vešken živý tvor.
V jezeru zeleném bílý je ptáků sbor,
a lehkých člunků běh i rychlé veslování
modravé stíny vln v rudé pruhy rozhání.
Na břehu jezera borový šumí háj,
z něj drozdů slavný žalm i jiných ptáků
zpěv
mísí se u hlasy dolem bloudících děv;
veškeren živý tvor mladistvý slaví máj.
A větru ranního – co zpěvu – líbé vání
tam v dolu zeleném roznáší bílý květ,
tam řídí nad lesy divokých husí let,
tam zase po horách mladistvé stromky
sklání. –
Leč výjev jediný tu krásu jitra zkalí.
Kde v širé jezero uzounký ostrov sahá,
z nějž města malého i bílé věže stín
hlubokoť stopený v zelený vody klín,
náramný křik a hřmot mladým se jitem
vzmahá,
a valný zástup se z bran mala města

It is day! It is day!”

Chorus of Phantoms (as they vanish)

“It is day! It is Day!”

3

Over the dark hills rosy day
Arises, the May valley wakes;
Above the woods, as morning breaks,
Like mist lies long the dream of May.
Out of the forests blueely lifting
Faint vapours climb the rose-flushed sky,
And on the lake more blueely drifting
In delicate colours melt and die;
And on the shore, and in the shadow
Of hills and valleys flowering,
Shine out white courts through wood and meadow,
Waking; till like a mighty king –
Colossal as the shade of night
Against the heaven's rosy light –
The highest peak stands towering.

But now the sun his first red blessing gives
Over the blue, dark hills, and by that token
Suddenly all the spell of dreams is broken,
And joy possesses everything that lives.
Whitely the lake's green glass the flight of birds receives,
And fleets of little craft, and small, swift-rowing shallops,
Pattern the dim blue waves with glancing, fiery scallops.
Murmurous by the shore the pinewoods greet the day,
Sweet with the song of birds, the thrush's shower of
pearls,
And mingling with their psalm the mirth of straying girls,
As all that lives draws breath to praise the youthful May.
The morning wind, like song, through the green valley
blowing,
Bears on its incensed breath a sweet white foam of
flowers,
And wild geese ride its flight above the forest bowers,
And to its touch young trees unfold their eager growing.
One scene, and only one, the fair young morn defaces,
Where to the wide lake's heart a narrow isle goes
straying,
Bearing the little town, and the white tower, whose shade
Deep in the waters green in quiveringly laid.
Here wakes a clamorous cry, babel of human baying,

valí.
Zdaleka spěchá lid – vždy větší zástup
ten –
vždy větší – větší jest – vždy roste tento
pluk;
nesmírné množství již. – Vždy větší jeho
hluk.
Nešťastný zločinec má být vyveden.

Teď z mala města bran vojenský pluk
vychází,
povolným krokem on zločince
doprovází,
jenž v středu jeho jde jak jindy ozdoben.
Utichl množství hluk – leč znovu počne
zas,
a mnohý v hluku tom vynikne silný hlas:
„To on, to on! Ty péra, kvítí,
klobouk, oko, jenž pod ním svítí!
Ten jeho plášť, to on, to on! To strašnýť
lesů pán!“
Tak lidem ode všech voláno bylo strán;
a větší vždy byl hluk – zbouřených jako
vod –
čím blíže zločince zdouhavý vedl chod.
Kolem něj zástup jde – co nebem černý
mrak,
z něho – co blesku svit – v slunci se
leskne zbraň.
Volně jde nešťastný – upřený v zemi
zrak.
Z městečka zvonku hlas. Množství se
modlí zaň.

Na břehu jezera malý pahorek stojí,
na něm se dlouhý kůl, na kůlu kolo
zdvíhá.
Blíž strmí kolmý vrch, na vrchu vrchol
dvojí,
na vyšším vrcholi bílá se kaple míhá.
U volném průvodu ku kapli přišel sbor;
všickni teď ustoupí – zločinec stojí sám.
Posledněť vyveden v přírody slavný
chrám,
by ještě popatřil do lůna temných hor,
kde druhdy veselý dětinství trávil věk;
by ještě jedenkrát v růžový nebe klín
na horu vyveden, před bílé kaple stín,
nebe i světů všech pánovi svůj vzdal
vděk.
Umlknul vešken hluk, nehnutý stojí lid,
a srdce každého zajímá vážný cit.

As from the gates of the town the hungry man-pack
races.

From far the people haste, a swift stream rushing by,
And ever swells the food, a river strongly rolling,
A mighty multitude, its voice to thunder tolling;
The unhappy felon comes, led forth at dawn to die.

Now from the little town a troop of guards comes
swinging,
In slow and sombre march the hapless prisoner bringing,
Whose old, proud habit soon the eager watchers spy.
The clamour stills around – a hush falls on the crowd –
Till babel bursts anew, with many a cry and loud:
“Tis he! The flowers, the plumes he's wearing,
The hat, the eye beneath it glaring –
His very cloak – 'Tis he, 'tis he! The dreaded Forest King!”
About him beats the cry, his old name echoing;
And louder still it rings, as thundering waters clear,
As with a heavy step the criminal draws near.
Round him darkens the throng – like heavy clouds in
heaven –
A sword flames from the dark – as heaven's lightnings
flare;
Slowly the doomed man goes, his gaze to earth is given.
The town bell tolls; the crowd pities and falls to prayer.

There stahd a little mound, on the lake-shore leaning
lightly,
A long stake raised thereon, a wheel above it rearing,
A steep hill looms above, twin peaks its summit sharing,
And on the higher point a chapel gleaming whitely.
In sombre march thereto company is come;
Now all men move aside – the felon stands alone.
A last time led forth here, still he beholds his own,
The dark, deep-breasted hills which were his early home,
Where the lost coin was spent, the golden childhood
days.
Yet once more, only once, in the rosy dawning light,
Let forth to the hills, a shade before the chapel white,
To the lord of heaven and earth his reverence he pays.
And deep compassion folds its hands on every heart.
His grief their grief inflames, they suffer his despair,
Fixing their eyes through tears on the summit where he
stands

V soucitu s nešťastným v hlubokém
smutku plál
slzící lidu zrak obrácen v hory výš,
kde nyní zločinec, v přírody patře říš,
před Bohem pokořen v modlitbě tiché
stál.

Vyšlého slunce rudá zář
zločince bledou barví tvář,
a slzy s oka stírá,
jenž smutně v dálku zírání.
Hluboko pod ním krásný dol,
temné jej hory broubí kol,
lesů věnec objímá.
Jasně jezero dřímá
u středu květoucího dolu.
Nejblíže se modro k břehu vine,
dále zeleně zakvítá,
vždy zeleněji prosvítá
až posléz v bledé jasno splyne.
Bílé dvory u velkém kolu
sem tam jezera broubí břeh.
V jezeru bílých ptáků sbor,
a malých člunků rychlý běh,
až kde jezero v temno hor
v modré se dálce níží.
Lodky i bílé v břehu dvory –
věž – město – bílých ptáků rod –
pahorky v kolo – temné hory –
vše stopeno v lůno vod,
jak v zrcadle se zhlíží.
Tam v modré dálce skály lom
květoucí břeh jezera tíží,
na skále rozlehlý je strom –
starý to dub – tam – onen čas,
kde k lásce zval hrdliččin hlas,
nikdy se nepřiblíží. –
Nejblíže pahorek se zdvíhá,
na něm se kůl a kolo míhá.
Po hoře – na níž stojí – háj
mladistvý hučí – smutný stesk –
nad širým dolem slunce lesk,
a ranní rosa – jitřní máj.

To vše zločinec ještě jednou zřel,
to vše, jež nyní opustiti měl,
a hluboký srdce mu žel uchvátí;
hluboce vzdechne – slza slzu stíhá –
ještě jednou – posledně – vše probíhá,
pak slzavý v nebe svůj zrak obrátí.
Po modrém blankytu bělavé páry
hynou,

Adoring the fair earth well-fashioned at God's hands,
A murderer praising God in the humbled hush of prayer.

The rising sun with ruddy grace
Flushes the prisoner's pallid face;
His eyes, through mists of weeping,
A last love-tryst are keeping.
Beneath him deep the lovely vale
Dreams in its rugged mountain pale,
By forests circled greenly.
The lucid lake serenely
Nursed in the flowering valley drowns.
Blue to the shore it coils and glimmers,
And green beyond, and greener, sleeps,
Till in the distances and deeps
In clear, pale light all melts and shimmers.
About the wheel the white farmhouses
Dimpling the sunlit lake-shore lie.
Across the mirroring waters fast
Flocks of white birds and small boats fly,
Till bluely hides the lake at last,
Far in the hills retreating.
And white craft in the scalloped beaches –
The tower-the town-the white birds' flight –
Hillocks and shadowy mountain reaches –
Gaze on that mirror with delight,
Their deep-drowned beauty greeting.
Rocks are piled heavy on that far shore
Where flowering land and lake are meeting,
And there an oak-tree old and hoar
Roots in the rocks-once, once the dove
Called there deliciously to love –
Oh, fair lost hour and fleeting!
Never again! The mound is nearing,
The column and the wheel appearing.
Beyond the hill there slips away
A young wood, murmuring mournfully;
Radiant the sun on vale and lea –
The morning dew – the morning May.

Beauty once more the felon's eyes receive,
Beauty which now for ever he must leave,
And passionate regret his heart possesses:
Deeply he sighs – tear after tear flows over –
One last long look, lingering as looks the lover,
Then to the sky his tear-dimmed eyes he raises.
In the azure vault of heaven the blanching mists are
dancing,

lehounký větřík s nimi hraje;
a vysoko – v daleké kraje
bílé obláčky dálným nebem plynou,
a smutný vězeň takto mluví k nim:
„Vy, jenž dalekosáhlým během svým,
co ramenem tajemným zemi objímáte,
vy hvězdy rozplynulé, stíny modra nebe,
vy truchlenci, jenž rozsmutnivše sebe,
v tiché se slzy celí rozplýváte,
vás já jsem posly volil mezi všemi.
Kudy plynete u dlouhém dálném běhu,
i tam, kde svého naleznete břehu,
tam na své pouti pozdravujte zemi.
Ach zemi krásnou, zemi milovanou,
kolébku mou i hrob můj, matku mou,
vlast' jedinou i v dědictví mi danou,
šírou tu zemi, zemi jedinou! –
A až běh váš onu skálu uhlídá,
kde v břehu jezera – tam dívku
uplakanou –“

Umlkl již, slza s slzou se střídá.
Teď s výše hory s vězněm kráčí pluk
širokou stezkou v středu mlada borku,
doleji – dole – již jsou na pahorku –
a znovu ztichl šíra množství hluk.

Přichystán již popravce s mečem stojí,
jedenkrát ještě vězeň zdvihl zrak,
pohlédl vůkolím – povzdechl – pak
spustiv je zas – k blízké se smrti strojí.
Obnažil vězeň krk, obnažil ňádra bílé,
poklekl k zemi, kat odstoupí, strašné
chvíle –
pak blyskne meč, kat rychlý stoupne
krok,
v kolo tne meč, zločinci blyskne v týle,
upadla hlava – skok i – ještě jeden skok
–
i tělo ostatní ku zemi teď se skloní.
Ach v zemi krásnou, zemi milovanou,
v kolébku svou i hrob svůj, matku svou,
v vlast' jedinou i v dědictví mu danou,
v šírou tu zemi, zemi jedinou,
v matku svou, v matku svou, krev syna
teče po ní.

In light dissolving zephyrs tattered,
And on the far horizon scattered
White cloudlets over the placid sky go glancing.
The grieving prisoner greets them as they race:
“You clouds, who in your wandering course embrace
Like secret circling arm the earth her own course keeping,
You dissolutions of stars, shades in the blue of heaven,
You mourners ever to mutual sorrow given,
Who know so well the ways of silent weeping –
Bear you my charge, of all things that have birth.
Where you pass from me on your long, wide way
To the distant shore, there for a moment stay,
There, pilgrim clouds, greet reverently the earth.
Ah, well-beloved earth, beautiful earth,
My cradle and grave, the womb that gave me birth,
My sweet, sole land, left to my spirit's keeping,
Ah, vast and single of beauty as of worth!-
Seek there that rock, and when your swift sails gain it –
If you shall see – by the shore – a woman weeping – ”

There fails his voice, the strangling tears have slain it.
Down from the height the guards their prisoner lead
By a wide pathway through young pinewoods threading,
Down and still down; now on the mound they're treading;
And now the multitude is hushed indeed.

The executioner with his sword stands ready.
Yet one more time the prisoner lifts his eyes,
Worships the sweet, encircling world-once sighs-
And on the approaching death his soul makes steady.
His breast and throat he bares, kneeling to earth he
leaves it;
Back steps the headsman-an age the frozen mind
believes it! –
The sword flashes; a rapid forward stride –
The sword circles; the bent white neck receives it –
The head falls – a tremor – and yet a tremor beside –
And falls the body after, one with the grieved earth
growing.
Into the earth, so beautiful, so beloved.
His cradle and grave, the womb that gave him birth,
His sweet, sole land, his heritage approved,
In the generous earth, the single, holy earth,
Into the mother's heart the blood of her son is flowing.

Po oudu lámán oud, až celé vězně tělo
u kolo vpleteno nad kůlem v kole pnělo,
i hlava nad kolem svůj obdržela stán;
tak skončil života dny strašný lesů pán;
na mrtvé tváři mu poslední dřímá sen.
Na něj se dívajíc – po celý dlouhý den
nesmírné množství v kol mala pahorku
stálo;
teprv až k západu schýlivši slunce běh
veselo v mrtvý zrak s'até hlavy se
smálo,
utichl jezera šírý – večerní břeh.

Nad dálkou temných hor poslední požár
plál;
v hluboké ticho to měsíce vzešla zář,
stříbřící hlavy té ubledlou mrtvou tvář
i tichý pahorek, jenž v břehu vody stál.
Města jsou vzdálená co bílý v modru
mrak,
přes ně v kraj daleký nesl se mrtvý zrak,
v kraj, kde co dítě on – Ó krásný –
krásný věk!

Daleko zanesl věk onen časů vztek,
dalekoť jeho sen, umrlý jeho stín,
obraz co bílých měst u vody stopen klín,
takť jako zemřelých myšlenka poslední,
tak jako jméno jich, pradávných bojů
hluk,
dávna severní zář, vyhaslé světlo s ní,
zbortěné harfy tón, ztrhané strůny zvuk,
zašlého věku děj, umřelé hvězdy svit,
zašlé bludice pouť, mrtvé milenky cit,
zapomenutý hrob, věčnosti skleslý byt
vyhasla ohně kouř, slitého zvonu hlas,
to jestiž zemřelých krásný dětinský čas.

Je pozdní večer – druhý máj –
večerní máj – je lásky čas,
hrdliččin zve ku lásce hlas:
„Viléme! Viléme!! Viléme!!!“

The prisoner's shattered shell, limb after long limb broken,
Twined in the wheel's embrace is raised, a terrible token,
And over the wheel his head, a blind, oblivious thing.
So died the lord of the woods, the dreaded Forest King.
On the dead countenance the last dream lingers still.
Gazing upon his face, mute round the little hill
The unquiet multitude awaits the long day's ending,
Till the declining sun draws to the west once more,
Into the head's blind eyes its gay last laughter sending.
Hushed is the broad lake-hushed is the evening shore.

Above the far dark hills the last radiance blazed.
The pale, dead face of the head is softly silvered o'er,
Silvered the silent mound, hushed by the lake-shore,
As in the evening hush the moon's fair face is raised.
Distant are grown the towns, far as a cloud in air,
Beyond to the edge of seeing the dead eyes steadily
stare,
To the edge of sight, to his youth-Oh, brief, bright
childhood day!

Time in its headlong flight has carried that Spring away.
Far fled is his dream, a shadow no more found,
Like visions of white towns, deep in the waters drowned,
The last indignant thoughts of the defeated dead,
Their unremembered names, the clamour of old fights,
The worn-out northern lights, after their gleam is fled,
The untuned harp, whose strings distil no more delights,
The deeds of time gone by, quenched starlight overhead,
Heresy's pilgrimage, the loving, lovely dead,
The deep forgotten grave, eternal board and bed;
As the smoke of burned-out fires, as the shattered bell's
chime,
Are the dead years of the dead, their beautiful childhood
time!

Late eve – the second eve of May –
The twilit May – the time of love –
Meltingly calls the turtle-dove:
Vilem! Vilem! Vilem!!

Intermezzo II

Stojí hory proti sobě,
z jedné k druhé mrak přepnutý
je, co temný strop klenutý,
jednu k druhé pevně víže.
Ouvalem tím v pozdní době
ticho, temno jako v hrobě.
Za horami, kde pod mrakem
ve vzdálí se rozestupují –
v temné dálce, něco blíže
než hory se sestupují,
takže siným pod oblakem
skály ouzkou bránu tvoří.
Za tou v dálce pode mrakem
temnorudý požár hoří,
dlouhý pruh v plamenné záři
západní rozvinut stranou,
po jehožto rudé tváři
noční ptactvo kola vedší,
jako by plamennou branou
nyní v dálku zalétalo.
Hasnul požár – bledší – bledší,
až se širošíré nebe
noční rosou rozplakalo,
rozesmutnivši zem i sebe.

V hlubokém ouvalu klínu,
ve stovkách dubů stínu,
sbor u velkém kole sedí.
Zahalení v pláště bílé
jsou to druzi noční chvíle.
Každý před se v zemi hledí
beze slova, bez pohnutí,
jak by kvapnou hrůzou jmutí
v sochy byli proměnění.
Večerních co krajin pění.
tichý šepot – tiché lkání –
nepohnutým kolem plynul,
tichý šepot bez přestání:
„Vůdce zhyнул! – vůdce zhyнул!“ –

V kotouči jak vítr skučí,
nepohnutým kolem zvučí:
„Vůdce zhyнул! – vůdce zhyнул!“ –

Jako listů šepotání
pode skálou při ozvěně,
znělo kolem bez přestání,

Intermezzo II

Close the hills lean to each other,
Underneath a dark cloud hiding,
Like a vaulted ceiling riding
Taut from one peak to his brother.
Dark this place by evening gloom is,
Dark and silent as the tomb is.
In the portal deeply-shaded,
Where the hills shrink back dividing,
Sharp rocks in the opening spaces
Steeplly rear their frowning faces,
Lower, narrower, blackly bidding;
Underneath the cloud dark-braided
Shuts this gate of rocks and boulders.
In the valley's heart deep-gladed,
Darkly red a camp-fire smoulders,
Broken from the west bright-beaming,
A long sliver of the sunset;
Round its red nocturnal gleaming
Circle night-birds, wheeling, plaining,
In a red and restless onset,
Till the blue of night they borrow.
Sinks the fire, still waning-waning,
Till the broad and bounteous heaven
Melts in nightly dews of sorrow,
And the earth to grief is given.

Oaks a hundred years a-growing,
Darkness within darkness throwing,
Hide a company of friends there.
Cloaked in white, as in the bright time,
Sit the comrades of the night-time.
Each before him groundward bends there,
Wordless, motionless, his vision,
As if terror's chill transition
Into stone their flesh had stricken.
Through the valley seems to quicken
Whispered breath of lamentation
Round the moveless men who plain him,
Secretly, without cessation:
“Lost, our leader! – they have slain him!”

And the wind, the smoke-wreaths plying,
To the moveless men is crying:
“Lost, our leader!-they have slain him!”

And the restless leaves aquiver
Underneath the cold cliff-faces,
Trembling, murmuring, utter ever

jednozvučně, neproměnně:
„Vůdce zhynul! – vůdce zhynul!“ –

Zachvěly se lesy dalné,
ozvaly se nářky valné:
„Pán náš zhynul! – zhynul!! – zhynul!!!“

4

Krásný máj uplynul, pohynul jarní květ,
a léto vzplanulo; – pak letní přešel čas,
podzim i zima též – i jaro vzešlo zas;
až mnohá léta již přenesl časů let.

Byl asi sedmý rok, poslední v roce den;
hluboká na něj noc. – S půlnocí nový
rok
právě se počínal. V vůkolí pevný sen,
jen blíže jezera slyšeti koně krok.
Mého to koně krok. – K městu jsem nocí
jel;
a přišel k pahorku, na němž byl tichý
stán
dávno již obdržel přestrašný lesů pán,
po prvé Viléma bledou jsem lebku zřel.
Půlnoční krajinou, kam oko jen dosáhlo,
po dole, po horách, lesy, jezerem,
polem,
co příkrov daleký sněhu se bělmo táhlo,
co příkrov rozstřený – nad lebkou i nad
kolem.
V hlubokých mrákotách bledý se měsíc
ploužil,
časem zněl sovy pláč, ba větru smutné
chvění,
a větrem na kole kostlivce rachocení,
že strach i ňadra má i mého koně oužil.
A tam, kde města stín, v cvál poletěl
jsem s koněm,
i po kostlivci jsem hned druhý den se
tázal:
starý mi hospodský ku pahorku ukázal,
a – již jsem dříve psal – smutnou dal
zprávu o něm.

Pak opět žití běh v šířý mě vedl svět,
mnohý mě bouřný vír v hluboký smutek
zchvátíl;

These insistent, changeless phrases:
“Lost, our leader!-they have slain him!”

All the forests in their station
Sound the great, sad accusation:
“They have slain him – slain him!! – slain him – !!!”

4

Beautiful May is passed, withered the bloom of Spring;
The summer fire burns high, wanes, and as soon is gone,
Autumn, and winter after; another Spring comes on,
As time bears off the years on its unresting wing.

The seventh year it was, the seventh year's last day;
Deep on it lay the night, and with the midnight chime
A new year would be born. The cold earth dreaming lay.
Lone hoof-beats by the lake troubled the silent time.
I was that wayfarer, bound for the town by night,
Led by chance to the mound, where, long ago at rest,
The dreaded Forest King lingered a quiet guest;
There first I saw Vilem- a bare skull glistening white.
There in the midnight land, far as the eye's reach ranging,
Through valleys, over hills, by forest, lake and meadow,
A wide, white pall of snow lay level and unchanging,
Over the skull and wheel-all white without a shadow.
Deep clouds hemmed in the moon, which seemed to
droop and sicken;
Sometimes the weird owl cried, ever the sad wind's
shaking
Plucked at the wheel above, and set the loud bones
quaking,
So that my horse and I with panic dread were stricken.
Forward I spurred in fear, there where the safe town
hailed me,
And asked what wheel, what bones were these which
grimly grew there,
The old innkeeper told the story all men knew there-
The story I have told-and on that wheel impaled me.

Far I went through the world-and the world has enough of
pain,
Many a storm of heart blew over me and bled me;
But still this old, worn woe beckoned me back again,

leč smutná zpráva ta vždy vábila mě
zpět,
až s mladým jarem jsem ku pahorku se
vrátil.
S západem slunce jsem tam na pahorku
seděl,
nade mnou kolo – kůl – kostlivec –
lebka bledá;
smutným jsem okem v dál krajiny jarní
hleděl,
až tam, kde po horách mlha plynula
šedá.

Byl opět večer – první máj –
večerní máj – byl lásky čas;
hrdliččin zval ku lásce hlas,
kde borový zaváněl háj.
O lásce šeptal tichý mech,
květoucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík růži pěl,
růžinu jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v křovích stinných
zvučelo temně tajný bol,
břeh je objímal kol a kol,
co sestru brat ve hrách dětinných.
A kolem lebky pozdní zář
se vložila, co věnec z růží;
kostlivou, bílou barví tvář
i s pod bradu vislou jí kůží.
Vítr si dutou lebku hrál,
jak by se mrtvý z hloubi smál.
Sem tam poléтал dlouhý vlas,
ježž bílé lebce nechal čas,
a rosné kapky zpod se rděly
jako by lebky zraky duté,
večerní krásou máje hnuté,
se v žaluplných slzách skvěly.

Tak seděl jsem, až vzešla lůny zář
i mou i lebky té bledší činila tvář,
a – jako příkrovu – bělost její rozsáhlá
po dole – po lesích – po horách v dál se
táhla.
Časem se z daleka žežhulčino volání
ještě v dol rozléhá, časem již sova
stůně;
z vůkolních dvorů zní psů výtí i štěkání.
V kol suchoparem je koření líbá vůně,
pahorkem panny jsou slzičky zkvétající.
Tajemné světlo je v jezera dálném lůně;

Till in a young Spring season home to the mound it led
me.
Under the stake I sat, just as the sun descended,
Under the wheel which bore the skeleton and skull there,
Gazing sad-eyed on Spring, whose cup was fair and full
there,
Even to the misty rim where earth and heaven blended.

Evening once more, the first of May-
The twilit May-the time of love.
Meltingly called the turtle-dove,
Where rich and sweet the pinewoods lay.
Whispered of love the mosses frail,
The flowering tree as sweetly lied
The rose's fragrant sigh replied
To love-songs of the nightingale.
The lake within the dark woods straying
Softly complained a secret pain,
By circling shores embraced again
As brother sister in their playing.
About the head the sunset bright
Lay like a wreath of roses growing,
Gilding the bony face with light,
On fretted skin and white jaw glowing.
In the hollow skull the breezes sped
As if grim laughter mocked the dead,
and lifted lightly here and there
What time had left of his long hair;
Beneath his brows the dewdrops borrow
The sunset light, as if, discerning
The evening beauty of May's returning,
His dead eyes brim with tears of sorrow.

There I sat on, until the young moon's light
Blanched both my face and his with rays as pale as
bright;
Now like a snowy pall its whiteness spreads before him
Over the vales and woods to the distant hills that bore
him.
Sometimes from far away the cuckoo's greeting sounds
here,
Flung from the flowering vale, sometimes the owl's grave
warning;
From many a farmyard near the bark of dogs rebounds
here;

a mušky svítivé – co hvězdy létající –
kol kola blysknavé u hře si kola vedou.
Časem si některá zasedši v lebku
bledou,
vbrzku zas odletí co slza padající.

I v smutném zraku mém dvě vřelé slzy
stály,
co jiskry v jezeru, po mé si tváři hrály;
neb můj též krásný věk, dětinství mého
věk
daleko odnesl divoký času vztek.
Dalekoť jeho sen, umrlý jako stín,
obraz co bílých měst u vody stopen klín,
takt' jako zemřelých myšlenka poslední,
tak jako jméno jich, pradávnych bojů
hluk,
dávna severní zář, vyhaslé světlo s ní,
zbortěné harfy tón, ztrhané strůny zvuk,
zašlého věku děj, umřelé hvězdy svit,
zašlé bludice pouť, mrtvé milenky cit,
zapomenutý hrob, věčnosti skleslý byt,
vyhasla ohně kouř, slitého zvonu hlas,
mrtvé labutě zpěv, ztracený lidstva ráj,
to dětinský můj věk
Nynější ale čas
jinošství mého – je, co tato báseň, máj.
Večerní jako máj ve lůně pustých skal;
na tváři lehký smích, hluboký v srdci žal.

Vidíš-li poutníka, an dlouhou lučinou
spěchá ku cíli, než červánky pohynou?
Tohoto poutníka již zrak neuzří tvůj,
jak zajde za onou v obzoru skalinou,
nikdy – ach nikdy! To budoucí život můj.
Kdo srdci takému utěchy jaké dá?
Bez konce láska je! – Zklamánať láska
má!

Je pozdní večer – první máj –
večerní máj – je lásky čas;
hrdliččin zve ku lásce hlas:
„Hynku! Viléme!! Jarmilo!!!“

Out of the dust arises a sweet incense of mourning,
The little tears of the Virgin upon the hill are flowering,
Deep in the heart of the lake a secret light is burning;
And the fireflies, shooting stars, about the wheel are
showering,
Glittering in their play, touching the pale skull brightly,
Lighting to launch again, and launch again ac lightly,
Like fiery falling tears, all his spent tears embowering.

And in my grieving eyes two hot tears rise and break,
Glittering down my cheeks as sparks play in the lake;
For my young years, mine too, my childhood golden-gay,
Time in its headlong flight has seized and borne away.
Far is that lost dream now, a shadow no more found,
Like visions of white towns, deep in the waters drowned,
The last indignant thoughts of the defeated dead,
Their unremembered names, the clamour of old fights,
The worn-out northern lights after their gleam is fled,
The untuned harp, whose strings distil no more delights,
The deeds of time gone by, quenched starlight overhead,
Heresy's pilgrimage, the loving, lovely dead,
The deep, forgotten grave, eternal board and bed,
The smoke of burned-out fires, the scattered bell's chime
–
Like the song of dead swam, like Eden snatched away,
So is my childhood time –
But what of following time?
My youth, alas, my youth! My season and song are May!
An eventide of May on a rocky, desolate shore:
Light laughter on the lips, deep grief in the heart's core.

See you the pilgrim there, hastening on his quest
Through the long, sunset fields, beneath the dimming
west?
Strain your eyes as you will, the end you cannot see,
As over the edge of vision he falters and finds no rest.
Never-ah, never! And this is all life offers me!
Comfort? Who comforts me? What charm this heart can
move?
Love is without an end! – And bitter is my love!

Late evening, on the first of May –
The twilit May-the time of love –
Meltingly calls the turtle-dove:
“Hynek! Vilem! Ah, Jarmila!!!”

Translation: Edith Pargeter

>> *Simplified Czech Literature*

Good luck and enjoy Ček learning

>> *Learn Czech with Love*